

benih pogajanj ter jih voditi toliko uspesnejše, ker bi bila Ogerska vlada vedela, da ima opraviti s parlamentom, kateri se ne da izkoristiti in ki ve, da je Ogerski nagodba potrebnejša, kakor Cislitvanski.

Thun je zamudil ugodni trenutek, ni se upal, porabiti najpravičnejšega sredstva in zato je sedaj v tako klavernem položaju, da si ne ve pomagati drugače, nego da pade pred nemškimi obstrukcionisti na kolena.

Ali pa bodo slovanski narodi dovolili, da se na njih troške izvrši ta igra? Čehi pravijo da ne, in mi smo mnenja, da morajo tudi Slovenci vladi zaklicati energičen ne. Ako bi vlada preklicala jezikovne naredbe in zajedno zahtevala, naj Slovani ne ustavijo parlamentarnega delovanja, in naj ne onemogočijo rešitev za Cislitvansko slabe nagodbe, tedaj upamo, da izpolnijo slovenski poslanci svoje nešteto krat dane obljube.

Ako hoče imeti vlada parlamentarnim potom uveljavljeno nagodbo, se mora napram Slovanom ravnati po geslu do ut des sicer je ne sme dobiti.

Politični pregled.

Državni zbor. — Po poročilih raznih časopisov skliče vlada državni zbor na dan 12. septembra.

Demisija Thunovega ministerstva. — Poroča se, da je Thunovo ministerstvo pripravljeno žrtvovati samo sebe, da le omogoči parlamentarno obnovitev nagodbe. V ta namen hoče takoj po preklicu jezikovnih naredb demisionirati. Iz češkega vira se poroča, da na preklic jezikovnih naredb še misliti ni in tudi ne na odstop Thunovega ministerstva.

Cesar bo interveniral. — V budimpeštanskih listih je čitati, da hoče cesar poklicati k sebi voditelje vseh strank in jim prigovarjati, naj odobre nagodbo, kakor jo bo vlada predložila, ter naj ne delajo obstrukcije.

Nemški obstrukcionisti nikdar zadovoljni. — Slovanski politiki in časnikarji so že mnogokrat dokazovali, da je nemška obstrukcija plod nemškonacijonalnega gibanja in da ne bo ponehala, tudi ako vlada jezikovne naredbe prekliche. Nemškonacijonalno časopisje zatrjuje sedaj, ko se je raznesla govorica, da hoče vlada preklicati jezikovne naredbe, da nemško nacijsionalna stranka ne odneha poprej od obstrukcije, dokler ne ve, je-li vlada preklicala jezikovne naredbe brezpogojno. Ako bi bila vlada Čehom za preklic jezikovnih naredb dala kake koncesije, da prepreči njih opozicijo, potem hočejo nacijsionalci z obstrukcijo nadaljevati.

Maloruska spomenica. — V Lvovu so maloruski zaupni možje sklenili, predložiti cesarju in ministerskemu predsedniku grofu Thunu obsežno spomenico. V tej spomenici se pritožujejo, da jih Poljaki na vseh poljih majorizirajo in terorizirajo ter da jim kratijo cerkvene, narodne, socijalne, gospodarske in kulturne pravice. Poljaki store vse, da bi zatrli narodni značaj Malorusov. Zategadelj odklanjajo Malorusi z vso odločnostjo v poljksem deželnem zboru sklenjeno adreso, ki zahteva deželno avtonomijo za Gališko češ, potem bi bili Malorusi izročeni Poljakom na milost in nemilost. Spomenica prosi, da bi se položaj maloruskih kmetov zboljšal z žnižanjem davkov, da bi se pomnožilo število maloruskih ljudskih in srednjih šol, da bi se gališki deželni šolski svet razdelil v poljsko in malorusko sekcijo ter da bi se razširile pravice maloruskega jezika v šolah in v uradih. Zlasti žele Malorusi splošne in direktne volitve. Spomenica našteva nebroj slučajev poljskega političnega nasilstva ter prosi za pravično in nepristransko deželno upravo.

Pruske naredbe za avstrijske Nemce. — Iz letnega poročila nemškega schulvereina v Berlinu je razvidno, da je minolo leto priromalo iz Nemčije v Avstrijo 50.000 mark v nemško-politične namene. Od te svote so porabili za Češko 30.850 mark, ostalo pa za druge namene. Kaj bi ti isti Nemci rekli, ako bi ti Slovani iskali podpore v Rusiji?

Hrvatska. — Vesti o odstopu bana grofa Khuena-Hedervarya so utihnile, vender trde listi, da mej banom in ogerskim ministerskim predsednikom baronom Banffyjem nastali konflikt ni poravnani in da se hoče Banffy iznebiti bana takoj, čim dožene nagodbo.

Ogerska. — Zadnji čas so se zopet začeli gibati slovanski narodi na Ogorskem, Slovaki in Srbi, dočim se Malorusi in Hrvatje niti ne ganejo. To gibanje je nastalo, ker je velika nagodbena kriza približala eventualnost, da pride tudi na Ogorskem do velikih prememb, a na to eventualnost hočejo Slovaki in Srbi biti pripravljeni tako, kakor so že davno pripravljenei Rumuni. Madjarom to seveda ni po volji in jeli so že vpiti o panslavizmu ter dolžiti cislitvanske Slovane, da hujskajo Srbe in Slovake proti Madjarom.

Belgija. — Tudi Belgija hoče svojo naselbino na Kitajskem. Ponudila je kitajski vladi 30 milijonov frankov, če jej odstopi eno lukko in primeren del zemlje. Belgija hoče v slučajih, da dobi ondi svoj delež, napraviti bojno ladijevje, s katerim bi nastopila tudi v svojem afriškem Kongu. Ker ima Belgija baje Rusijo in Francijo za seboj, se ji utegne namera posrečiti. V toliko so se že ustanovili Belgijci na Kitajskem, da se je zgradba neke železnice izročila neki belgijski družbi. Začetek je storjen.

Nemški cesar in Palestina. — Oktobra meseca odpotuje v Palestino nemški cesar s cesarico. Temu potovanju se pripisujejo razni pomeni. Pred vsem se zatrjuje, da nemški cesar potuje tja na povabilo turškega sultana, ki je poskrbel za najobsežnejše priprave v namen slovesnega sprejema nemške cesarske dvojice. Ker bode v Jeruzalemu cesar tem povodom otvoril protestantsko cerkev, poročajo tudi listi, da cesar pojde tja kot mejnarodni poglavar protestantizma in ob tej priliki prijavljajo statističke podatke o Palestini. Jeruzalem šteje 73.000 prebivalcev, od teh je 55.000 judov, 7660 mohamedancev, ostali so kristjani; mej temi pa je 2300 katolikov, pravoslavni nekaj nad 5000, tako, da je v Jeruzalemu k večjemu 400 luteranov, za katere so zgradili novo cerkev. V Betlehemu je cerkev za 40 protestantov, v Nazaretu za 100 oseb. V ostalih mestih je še okoli 100 luteranov. Utrditi luteranstvo v Palestini, je gotovo tudi namen cesarjevega potovanja tja.

Irska. — Minole dni so v Dublinu praznovali stoletni spomin na nesrečno bitko pri Castlebarju, v kateri so bili Irci premagani in vsled katere je Irska zgubila svobodo, katere še do danes ni zopet dobila. Koliko plemenitih mož, ki so se bojevali za zopetno svobodo Irske, je že padlo. Nasilstvo Anglije jih je ugonobilo. Gladstone in Parnell, ki sta se toliko potegovala za ubogo zanemarjeno Irsko, sta legla v grob. Ker se ni posrečilo tema velikanoma, pridobiti Irski svobode, je sploh še malo upanja, da bi se ista kedaj dosegla. Anglija hoče biti neomejena gospodovalka, blagor ljudstva irskega ji ni mari. Kaj, ko bi Anglija enkrat ne doživela zaradi Irske maščevanja, kakor ravno sedaj Španjska zaradi Kube!

Rusija in Kitajska. — Močno bole Anglijo veliki uspehi Rusije na Kitajskem. V kakem pretilnem smislu gromeli so že listi in državniki angleški napram Rusiji! Seveda preveč si niso upali zarohneti in to bodo zdaj še tem manj storili, ker so izvedeli, da obstoji mej Rusijo in Kitajsko tajna pogodba. Ta obstoji že nekaj let, a prišla je v javnost še le zdaj. Pogodba je ofenzivna zveza mej obema silama. Kitajska se obveže, da smatra Rusijo kot silo, ki ima prevladajoč vpliv v vseh vprašanjih notranjske kupčijske politike, dočim podpira Rusija Kitajsko proti angleškim zahtevam. Ru-

sija zalaga z denarjem Kitajsko. Kitajska dovoljuje Rusiji v vsej notranjosti posebne prednosti. Skupne koristi obeh dežel bode nadzorovala Rusija. Rusija tudi podpira kitajsko v razvitku armade in mornarice.

Turčija in Grška. — Bivši grški ministerski predsednik Ralli je sotrudniku nekega grškega lista sporočil, da mu je turški sultan v avdijenci izrazil željo, naj bi Turčija in Grška sklenili zvezo. Ralli je izjavil, da bode z vsemi močmi delal za to zvezo, če tudi ga imenujejo izdajalca, ker le tako bode mogoče rešiti preporna vprašanja mej Turčijo in Grško, v prvi vrsti krečansko. Dasi poslednja trditev Rallijeve temelji na nesrečni podlagi, vendar se mora povdarjati, da za to zvezo, grško ljudstvo, ki je ravno toliko zla prestalo od Turkov, ne more biti vneto.

Obrtnija.

Trgovska in obrtnijska zbornica v Ljubljani.

Mej drugim se posebno povdarja, da je treba v večji meri skrbeti za izobrazbo trgovskih močij, za službo vnanje trgovine, za temeljitejše spoznanje merkantilnih razmer, zlasti v prekomorskih deželah, sploh za kosmopolitično vzgojo našega trgovskega stanu.

Da se tej zahtevi ustreže, smatrajo podpisanci zajedno s c. kr. avstrijskim trgovskim muzejem za svojo nalogo, da vse potrebno pripravijo za ustanovitev avstrijske trgovske visoke šole z imenom „eksportna akademija“.

Ta iz dveh tečajev in pripravljalnega kurza obstoječa komercialna visoka šola je oddelek c. kr. avstrijskega trgovskega muzeja. Ta šola naj bi, posvečujoč posebno pozornost praktičnim naukom, našim mladim trgovcem nudila obširno komercialno znanje ter na ta način vzgajala zmožne moče za naš vnanji promet, nekake eksportne specialiste, eventuelno tudi za komercialne naloge konzularne službe.

Storili so se že koraki, da se elevom te akademije izposluje olajšanje glede vojaške službe.

Krepko pozivljemo torej trgovski naraščaj naše domovine, da pogumno prekorači tesne meje očetnjave ter se poda na torišče svetovne trgovine z njenim neizmernim poljem bogatih virov zaslužka, da hiti venkaj v telo in dušo krepčujoči morski zrak.

Izobraženi v eksportni akademiji morejo abiturjentje postati trgovci na vesoljnem svetu, kjer se zamenjavajo zakladi.

Zajedno pa se nadejamo, da bode trgovski in obrtniški stan, da bodo gospodarstvene korporacije naše države požrtvovalne dovolj, da razven države, ki je dovolila 20.000 gld. državnega prispevka, in razven c. kr. avstrijskega trgovskega muzeja, ki bode tudi prispeval po močeh zagotovo pokritje primanjkljaja v približnem letnem znesku 20.000 gld.

Z združenimi močmi moramo si ustanoviti zavod, namenjen prospehu našega narodnega blagostanja, gospodarstveni bodočnosti Avstrije, zavod, ki

bode leto za letom dajal domovini na razpolago lep kontingent popolnem izobraženih trgovskih pionirjev.

Vse one širne kroge, ki se zanimajo za pomnožitev eksporta, zlasti trgovski in obrtniški stan, pozdravljamo torej danes s prijaznim pozivom, da ustanovitev eksportne akademije c. kr. avstrijskega trgovskega muzeja, ki se otvori 1. oktobra letos in ki bode zajedno trajen spomenik slavnega petdesetletnega vladarskega jubileja našega presvitlega cesarja Franca Jožefa I., podpirajo s prispevki, posvetami in ustanovami.

Pokrovitelji so oni, ki darujejo jedenkratni znesek 5000 gld. ali pa deset let po 500 gld.

Ustanovniki so oni, ki darujejo jedenkratni znesek 250 gld. ali pa deset let po 25 gld.

Razven tega so darovi v poljubnem znesku hvaležno sprejemajo.

Imena pokroviteljev vdolbila se bodo na spominski plošči v poslopju akademije. Ustanovniki dobe umetno opremljeno diplomu. Istotako se bodo vsi pokrovitelji, ustanovniki, pospešitelji in darovalci upisali v častno knjigo, a vsi prispevki se bodo objavili.

Prispevki naj se blagovolijo pošiljati c. kr. poštni hranilnici za „zaklad eksportne akademije c. kr. avstrijskega trgovskega muzeja na Dunaju“, vsi zadevni dopisi pa načelniku blagajničnega odbora, gosp. Juliju Neubergu na Dunaju I. Akademiestrasse 4.

III. Zbornični svetnik Jos. Lenarčič poroča, da hoče odsek Ljubno rudarskega in plavžarskega društva za Štajersko in Koroško odposlati k svetovni razstavi v Pariz več strokovnjakov in sicer: 1 premogarja, 1 rudarja, 1 železnega plavžarja, 1 kovinskega plavžarja ali več in 1 rudarskega in 1 plavžarskega mašinista. Ti bi se zavezali, da po svoji vrnitvi natančno poročajo o razstavi in potovanji. Ker se gre tu za podjetje, od katerega bi ne imeli koristi samo društveni člani in društveni interesentje, temveč vsa montanistika, odsek pa stroškov ne more iz svojega pokriti, se je sklenilo, obrniti se na zastope in lastništva rudokopov z uljudno prošnjo, da ta v strokovnjaškem oziru občekoristni namen pospešijo z dovolitvijo podpor. Ker se bodo poročila o potovanji doposlala darovateljem in bo po zatrdilu tukajšnjih strokovnjakov to poučno potovanje tudi kranjski industriji in rudarstvu v korist, predlaga poročevalec imenom odseka: Zbornica naj v omenjeni namen dovoli znesek 20 gld.

Predlog se sprejme.

IV. Zbornični svetnik Ivan Baumgartner poroča, da se je G. M. iz odbora zaveze lastnikov čajnih rastlin in plantaž naročilo, da razpečavanje in konsum čaja v Avstro-Ogerski v ta namen prouči, da se povzdignejo direktne zveze mej Ceylonom in cesarstvom. Po njegovih poizvedbah raste konsum čaja. Visoka uvozna carina utegne pa biti vzrok, da se prodajajo tudi take vrste čaja, ki so v obče zdravju škodljive.